

MYNDIGHETEN FÖR
FAMILJERÄTT OCH
FÖRÄLDRASKAPSTÖD

Yhteistyökeskustelut

Tuki vanhemmille eron yhteydessä

Dnro: AD 2025-448

Mitä yhteistyökeskustelut ovat?

Vanhemmat, joilla on vaikeuksia sopia lapsen huoltajuutta, asumista ja tapaamista koskevista asioista sekä siitä, millä tavoin kummankin vanhemman on osallistuttava lapsen elatukseen, voivat ottaa yhteyttä kuntaan ja saada tukea yhteistyökeskustelujen muodossa. Yhteistyökeskustelut pidetään kunnan johdolla ja niitä voidaan järjestää eron yhteydessä, eron jälkeen tai vanhemmille, jotka eivät koskaan ole asuneet yhdessä.

Yhteistyökeskustelut antavat vanhemmille mahdollisuuden päästä yhteisymmärrykseen lapsen huoltajuuteen, asumiseen, tapaamiseen ja elatukseen liittyvissä asioissa ilman, että heidän täytyy kääntyä tuomioistuimen puoleen. Jos vanhemmat ovat jo ottaneet yhteyttä tuomioistuimeen, voi tuomioistuin antaa päätöksen yhteistyökeskusteluista, jos se katsoo, että vanhemmat voivat löytää ratkaisun riitaan. Yhteistyökeskustelut ovat vapaaehtoisia, mutta keskustelujen toteuttamiseksi edellytetään, että kumpikin vanhemmista osallistuu niihin.

Kunnat tarjoavat yhteistyökeskusteluja

Vanhemmat hakevat yhteistyökeskusteluja kääntymällä kunnan puoleen. Kaikkien kuntien on tarjottava yhteistyökeskusteluja vanhemmille, jotka tarvitsevat niitä. Yhteistyökeskusteluasioita käsitellään tavallisesti kuntien perheoikeusyksiköissä.

Kunnan sosiaalipalvelulla on sekä perheoikeusyksikkö että perheneuvola. Perheoikeusyksikkö auttaa erilaisissa perheoikeudellisissa asioissa, kuten yhteistyökeskustelut, huoltajuuteen, asumiseen ja tapaamiseen liittyvät asiat, isyyteen ja vanhemmuuteen sekä adoptioihin liittyvät kysymykset. Perheneuvola tarjoaa tukea ja apua pareille ja perheille yhteiselämän konfliktien yhteydessä. Perheoikeusyksikön ja perheneuvolan yhteystiedot löytyvät kuntien verkkosivustoilta.

Mikä on keskustelujen tavoite?

Keskustelujen tavoitteena on, että vanhemmat löytäisivät yhteistyöhön perustuvan ratkaisun lapselleen. Kyse on yhteisymmärrykseen perustuvasta ratkaisusta lapsen huoltajuuteen, asumiseen, tapaamiseen ja elatukseen liittyvissä asioissa ilman, että heidän täytyy kääntyä tuomioistuimen puoleen. Yhteistyökeskustelujen puitteissa vanhempia voidaan auttaa lapsen huoltajuutta, asumista ja tapaamista koskevan sopimuksen laatimisessa. Sopimuksen on oltava kirjallinen ja sosiaalilautakunnan hyväksymä, jotta se olisi juridisesti pätevä ja täytöntöön pantavissa. Yhteistyökeskusteluissa vanhemmat voivat myös keskustella, miten he yhdessä voivat huolehtia lapsen elatuksesta.

Tietoja vapaaehtoisista yhteistyökeskusteluista

- Yhteistyökeskustelut ovat maksuttomia.
- Keskustelut käydään salassapitovelvollisuutta noudattaen.
- Keskustelut ovat rakentavia, jotta yhteiset sopimukset voidaan laatia.
- Keskustelun ohjaajat voivat auttaa huoltajuutta, asumista ja tapaamista koskevan sopimuksen laatimisessa.
- Keskustelun ohjaajilla ei ole mitään oikeutta tehdä lapsen huoltajuutta, asumista, tapaamista tai elatusta koskevaa päätöstä, vaan hänen on tuettava vanhempia lapsen edun mukaisesti päättämään sopimukseen.

Lapsen etu keskeisellä sijalla

Lain mukaan ratkaisevan tärkeää kaikissa huoltajuutta, asumista ja tapaamista koskevissa kysymyksissä on lapsen etu. Siksi keskustelujen lähtökohtana on lapsen etu ja lapsen tarpeet. Lapsen mielipiteet ja toivomukset on huomioitava lapsen iän ja kypsyyden pohjalta. Lapselle merkitsee paljon se, että vanhemmat yhteisesti päätyvät huoltajuutta, asumista, tapaamista ja elatusta koskeviin ratkaisuihin sen sijaan, että tuomioistuin ratkaisisi asiat.

Lapsen osallisuus

Lapsilla on oikeus osallistua päätöksiin heitä koskevissa kysymyksissä. Lapsen osallistamiseen yhteistyökeskusteluiden puitteissa voi vaikuttaa se, mistä kysymyksistä vanhemmat keskusteleval. Arvio siitä, onko lapsen kanssa sopivaa keskustella vanhempien yhteistyökeskustelujen yhteydessä, perustuu lapsen ikään ja kypsyyteen sekä lapsen omaan tiedonsaantitarpeeseen ja tarpeeseen saada kertoa omasta tilanteestaan.

Miten yhteistyökeskustelut käydään?

Vanhemmat, jotka haluavat hakea yhteistyökeskusteluja, voivat ottaa yhteyttä kunnan perheoikeusyksikköön. Joillakin kunnilla on hakemuslomakkeita täytettäväksi, kun taas toiset ottavat vastaan hakemuksia puhelimitse. Yhteistyökeskustelut käydään yhden tai kahden keskustelun ohjaajan läsnä ollessa. Keskustelun ohjaajat ovat useimmiten jatkokoulutuksen saaneita sosionomeja.

Joskus yhteistyökeskustelut aloitetaan käymällä yksityisiä keskusteluja kummankin vanhemman kanssa, jotta keskustelun ohjaaja saisi käsityksen siitä, mitkä kysymyksenasettelut ovat ajankohtaisia vanhemmille ja miten keskustelut suunnitellaan jatkossa. Sen jälkeen yhteistyökeskustelut useimmiten käydään yhdessä kummankin vanhemman kanssa.

Yhteistyökeskustelujen määrä vaihtelee. Joillekin vanhemmille riittää yksi keskustelu, kun taas toiset tarvitsevat useampia. Keskustelun ohjaaja kertoo salassapitovelvollisuudesta. Keskusteluissa vanhemmat voivat saada tietoa voimassa olevasta lainsäädännöstä ja puhua kysymyksistä, joihin heidän on otettava kantaa vanhempina. Esimerkkejä näistä voivat olla: Missä lapsi asuu jatkossa? Valitsemmeko yhteishuoltajuuden? Miten järjestämme lapsen tapaamiset? Miten jaamme lapsemme kustannukset keskenämme?

Huoltajuus, asuminen, tapaaminen, elatus – yleiskatsaus

Kunnalla on lakimääräinen velvollisuus tarjota vanhemmille yhteistyökeskusteluja ja auttaa huoltajuutta, asumista ja tapaamista koskevan sopimuksen laatimisessa. Vanhempainkaaren kuudennessa luvussa on tietoa huoltajuudesta, asumisesta ja tapaamisesta ja seitsemännessä luvussa on tietoa vanhempien elatusvelvollisuudesta.

Huoltajuus/lapsen huolto

Lapsen huollosta vastaava on lapsen huoltaja. Vanhempi, joka on huoltaja, on yleensä myös lapsen holhooja. Molemmat vanhemmat voivat vastata lapsen huollosta (yhteishuoltajuus) tai toinen vanhemmista voi vastata siitä (yksinhuoltajuus). Huoltajalla on oikeudellinen vastuu lapsesta ja vastuu lapsen perustarpeiden täyttymisestä. Huoltajan ei tarvitse henkilökohtaisesti täyttää lapsen tarpeita, vaan myös etävanhempi, joka ei ole huoltaja, voi täyttää ne.

Asuminen

Vanhemmat, joilla on yhteishuoltajuus, voivat itse päättää, kumman vanhempansa luona lapsi asuu tuomioistuimen tai sosiaalilautakunnan puuttumatta asiaan. Jos vanhemmilla on yhteishuoltajuus, voi lapsi asua vuorotellen vanhempiensa luona. Lapsi voi sitä vastoin olla väestökirjoilla vain toisen vanhempansa luona.

Tapaaminen

Lapsella on oikeus tavata etävanhempaansa, jos se ei ole lapsen edun vastaista. Tapaaminen toteutetaan ensisijaisesti lasta ajatellen ja lapsen harrastukset ja tarpeet ovat ratkaisevia. Täten vanhemmalla ei ole mitään ehdotonta oikeutta saada tavata lastaan.

Elatus

Vanhempi vastaa lapsensa elatuksesta, riippumatta siitä, asuuko hän lapsen kanssa vai ei ja riippumatta siitä, kumpi vanhemmista on lapsen huoltaja. Se vanhemmista, joka ei ole lapsen huoltaja eikä myöskään asu yhdessä lapsen kanssa, vastaa omalta osaltaan lapsen elatuksesta maksamalla elatusapua lapsen toiselle vanhemmalle. Elatusapuun on ruoka-, asunto- ja vaatekustannusten lisäksi sisällytettävä sellaiset kustannukset, kuten vakuutukset, vapaa-ajanaktiviteetit, päivähoitomaksut, lääkkeet, silmälasit, matkapuhelin, matkat vanhempien asuntojen välillä tapaamisten yhteydessä ja paljon muita kustannuksia.

Lisätietoja haluavalle

Perheoikeuden ja vanhemmuudentuen viranomaisen verkkosivustolta www.mfof.se löydät lisää tietoja yhteistyökeskusteluista. Löydät myös julkaisuja siitä, miten perheoikeus kunnassa käsittelee huoltajuutta, asumista ja tapaamista koskevia asioita. Voit myös lukea lisää lapsen elatuksesta.

Muita viranomaisia

Ruotsin vakuutuskassan ([Försäkringskassans](http://Forsakringskassans)) ja Kuluttajaviraston (Konsumentverkets) verkkosivustoilta löydät lisää tietoja, joista voi olla apua eron yhteydessä.